

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา
ข้อมูล ณ วันที่ ๒๑ เดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านทอนวังปราง เลขที่ ๑๑/๒ หมู่ที่ ๘ ตำบลละอาย อำเภอฉวาง
จังหวัดนครราชสีมา

โทรศัพท์ ๐๙๓ ๖๔๑๗๓๖๙ Facebook สิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ Line ID ๐๙๓ ๖๔๑๗๓๖๙

เกิด พ.ศ. ๒๕๑๑ ปัจจุบันอายุ ๕๗ ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านยางค้อม
- มัธยมศึกษา โรงเรียนพิบูลสังฆรักษ์ประชาอุทิศ

๖. อาชีพปัจจุบัน

- ☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๒๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๔ และศพก.เครือข่าย เมื่อปี พ.ศ.๒๕๖๐

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก เกษตรผสมผสาน

๒. แปลงเรียนรู้ จำนวน ๓ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ๒.๑ ครัวเรือน น.ส.สก เลขที่ ๔๔๓๑ พื้นที่ ๔ ไร่ ๓ งาน ๗๖ ตารางวา กิจกรรม ดังนี้
กล้วยน้ำว้า อายุ ๔ ปี จำนวน ๕๐ กอ ทุเรียนหมอนทอง อายุ ๒ ปี จำนวน ๑๐ ต้น เงาะ อายุ ๔ ปี
จำนวน ๒๐ ต้น มะพร้าว อายุ ๔ ปี ๓๐ ต้น นาข้าว จำนวน ๑ ไร่ พืชผัก จำนวน ๐.๕ ไร่
- ๒.๒ น.ส.สก เลขที่ ๕๙๘๘ พื้นที่ ๒ ไร่ ๐ งาน ๐ ตารางวา กิจกรรม ดังนี้
ทุเรียนหมอนทอง อายุ ๓๐ ปี จำนวน ๕ ต้น มังคุด อายุ ๓๐ ปี จำนวน ๑๐ ต้น
- ๒.๓ ครัวเรือน น.ส.สก เลขที่ ๑๔๔๙ พื้นที่ ๓ ไร่ ๑ งาน ๘๘ ตารางวา
มังคุด อายุ ๓๒ ปี จำนวน ๔๐ ต้น ลองกอง อายุ ๒๕ ปี จำนวน ๒๐ ต้น

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่

เป็นการจัดการพื้นที่ตามเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยจัดการที่ดินทำกินให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยแบ่งพื้นที่
สำหรับ ๔ ส่วนตามสัดส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐ สำหรับการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และจัดการแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบ

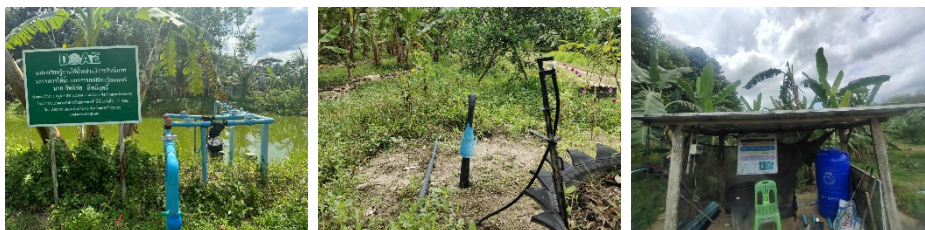
๓.๒ การจัดการดินปุ๋ย

การจัดการดินและปุ๋ยเป็นสิ่งสำคัญในการเกษตร เพื่อให้พืชเจริญเติบโตได้ดีและได้ผลผลิตสูง ซึ่งรวมถึง
การปรับปรุงโครงสร้างดิน การเพิ่มอินทรีย์วัตถุ การจัดการน้ำ และการใส่ปุ๋ยอย่างเหมาะสม

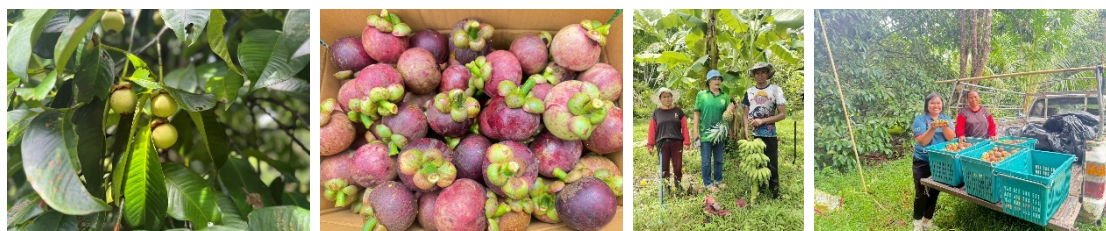
๓.๓ การใช้น้ำและจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า

การใช้น้ำและจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า คือ การใช้น้ำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทรัพยากรน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัด สามารถนำมาใช้ได้อย่างยั่งยืน ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเพียงพอต่อความต้องการของทุกคนในปัจจุบันและอนาคต ได้แก่ การวางแผนการใช้น้ำ เลือกริธีการให้น้ำที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความต้องการของพืชและสภาพแวดล้อม เพื่อให้ได้ผลผลิตสูงสุดและลดผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำและสิ่งแวดล้อม ศึกษาและเรียนรู้เทคนิคการจัดการน้ำใหม่ๆ เพื่อนำมาปรับใช้ในการเพาะปลูก และใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม เช่น การขุดบ่อน้ำประจำไร่นา การปลูกพืชหมุนเวียน เป็นต้น

๓.๔ การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร

การยกระดับมาตรฐานและคุณภาพของผลผลิตทางการเกษตรให้ดีขึ้นในทุกด้าน ตั้งแต่การผลิต การเก็บเกี่ยว การแปรรูป และการตลาด เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดและผู้บริโภค รวมถึงการสร้างคามยั่งยืนให้กับภาคการเกษตร ตามแนวทางการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (Good Agricultural Practices - GAP) เพิ่มรายได้ให้เกษตรกร และสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัยจะสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค

๓.๕ การจัดการศัตรูพืช

เน้นการควบคุมและป้องกันศัตรูพืช (เช่น แมลง, โรค, วัชพืช) ไม่ให้ทำความเสียหายต่อพืชผลทางการเกษตร ตามหลักการจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM) คือ การปลูกพืชให้แข็งแรง การสำรวจและติดตามศัตรูพืช การอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ การเลือกริธีการจัดการ ติดตามและประเมินผล

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๘ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การลดต้นทุนการผลิต สาระสำคัญ ได้แก่ การผลิตปุ๋ยน้ำหมักและปุ๋ยหมักเพื่อลดต้นทุน การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การใช้ปุ๋ยพืชสด อาทิเช่น ปอเทือง แหนแดง

๒) การบริหารจัดการแปลง สาระสำคัญ ได้แก่ การจัดการคุณภาพสินค้าเกษตรตามมาตรฐาน GAP

๓) การบริหารจัดการศัตรูพืช สาระสำคัญ ได้แก่ การใช้สารชีวภัณฑ์ การใช้เหยื่อเรืองแสงรัศมีสีรีนรัศมี ป้องกันรักษา โรครากเน่าโคนเน่า การจัดการพื้นที่ด้วยวิธีเขตกรรม

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) เศรษฐกิจพอเพียง สาระสำคัญ ได้แก่ การน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้โดยการทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเกษตรทฤษฎีใหม่ การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑) การใช้น้ำและจัดการน้ำอย่างรู้คุณค่า สาระสำคัญ ได้แก่ การวางแผนการใช้น้ำ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและเทคนิคการจัดการน้ำที่เหมาะสม

๒) หยุดเผา สาระสำคัญ ได้แก่ การจัดการวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

๓) การใช้พลังงานทดแทน สาระสำคัญ ได้แก่ การใช้โซลาร์เซลล์ลดต้นทุนการผลิต

๔) การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่า สาระสำคัญ ได้แก่ การผลิตน้ำยาล้างจาน แปรรูปข้าวเกรียบ

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้) คือ เศรษฐกิจพอเพียง

วัตถุประสงค์ : เกษตรกรพึ่งพาตนเอง สามารถบริหารจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน และการสร้างความสมดุลในชีวิตและสิ่งแวดล้อมได้

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้ : การเข้าศึกษาดูงานในแปลงเรียนรู้ การบรรยาย การสาธิต การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การฝึกปฏิบัติจริงในแปลง รวมทั้งเอกสารวิชาการประกอบ และสื่อดิจิทัลผสมผสานหลายรูปแบบ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำความรู้ ทักษะ ไปประยุกต์ใช้ในแปลงของตนเองได้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรของ ศพก. ๖๖๖ ด้วยการรับฟังและแลกเปลี่ยนข้อมูล จากผู้แทนเกษตรกรจากแปลงใหญ่ และ ศพก. ได้นำเสนอข้อมูลสถานการณ์การผลิต ปัญหาอุปสรรค และความต้องการในพื้นที่ ผ่านเวทีประชุมระดับอำเภอ รวมทั้งการร่วมกำหนดเป้าหมายและแนวทาง โดยการระดมความคิดเห็นแบบมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดกิจกรรมและเป้าหมายที่ตอบโจทย์พื้นที่ เช่น การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร หรือเชื่อมโยงตลาด ซึ่งเกษตรกรมีโอกาสเสนอแนวทางหรือกิจกรรมที่ต้องการให้รัฐสนับสนุนโดยตรง เช่น การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การส่งเสริมองค์ความรู้ หรือเทคโนโลยี นวัตกรรมที่เหมาะสม

การบูรณาการแผน โดยนำข้อมูลและข้อเสนอที่ได้จากเวทีประชุมถูกนำไปปรับเข้าสู่ แผนปฏิบัติการบูรณาการระดับจังหวัด โดยเน้นความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงาน งบประมาณ และระยะเวลาดำเนินงาน ซึ่งคณะกรรมการขับเคลื่อนฯ ทำหน้าที่จัดลำดับความสำคัญ ติดตาม และผลักดันให้เป็นรูปธรรม

แผนพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ปี พ.ศ.2568

อำเภอฉวาง จังหวัดนครราชสีมา

การพัฒนา ศพก. เพื่อให้มีความพร้อมในการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่โดยสำนักงานเกษตร
จังหวัด สำนักงานเกษตรอำเภอ คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. อำเภอ ร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางการพัฒนา
ศักยภาพ ศพก.ดังนี้

1. การวิเคราะห์และมาตรการลดความเสี่ยงในการพัฒนา ศพก. ที่จะเกิดขึ้น ได้ ดังนี้

ที่	ด้านความเสี่ยง	ผลกระทบที่เกิด	มาตรการลดความเสี่ยง
1.	ด้านการเงิน	1. ต้นทุนในการดูแลพืชเพิ่มมากขึ้น 2. ศัตรูพืชเพิ่มขึ้น	1. การปลูกพืชใช้น้ำน้อยในช่วงฤดูแล้ง, การติดตั้งโซลาร์เซลล์เพื่อลดต้นทุนค่า ไฟฟ้า และผลิตปุ๋ยหมัก ปุ๋ยน้ำหมัก เพาะเห็ดแดงใช้เอง 2. ผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง
2.	ด้านการดำเนินงาน	1. เกษตรกรมีหน้าที่บทบาทหลาย บทบาทในสังคม การดำเนินงานจึงไม่ ต่อเนื่องในบางช่วงเวลา 2. แรงงานไม่เพียงพอ	1. วางแผนการผลิตให้เหมาะสมกับ แปลงเรียนรู้และวางแผนการ ดำเนินงาน 2. นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อทดแทน แรงงานคน
3.	ด้านตลาด	1. การผลิตสินค้ามีไม่เพียงพอกับความ ต้องการ	1. ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรใน พื้นที่ เพื่อเพิ่มปริมาณการผลิตสินค้า ให้เพียงพอกับความต้องการ
4.	ด้านเทคโนโลยี	1. มีความรู้ความเข้าใจในเทคโนโลยี น้อย	1. ส่งเสริมสร้างการรับรู้ในการ ประยุกต์เทคโนโลยีในภาคการเกษตร
5.	ด้านสิ่งแวดล้อม	1. ปัญหามลพิษธรรมชาติ และสภาพ อากาศเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดผลกระทบ กับผลผลิต	1. วางแผนการผลิตเพื่อรับมือต่อการ เปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เช่น การปลูกพืชใช้น้ำน้อย การปลูกพืช หมุนเวียนตามฤดูกาลผลิตของพืชนั้นๆ
6.	ด้านกฎระเบียบ	-	-

***หมายเหตุ: ด้านความเสี่ยงสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มเติมตามสภาพพื้นที่ของ ศพก. นั้น ๆ

2. Pain Point การพัฒนาศักยภาพศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ปี พ.ศ. 2568 มีประเด็นดังนี้

ประเด็น		มี	ไม่มี
1.1 การกำหนดกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์			
1) กลุ่มเป้าหมาย เลือกบุคคลเป้าหมายที่มารับบริการและเรียนรู้ใน ศพก.			
	เกษตรกรในชุมชน	✓	
	เกษตรกรนอกชุมชน	✓	
	ประชาชนทั่วไป	✓	
	นักเรียน นักศึกษา ที่สนใจด้านเกษตร ของ ศพก.นั้น	✓	
	อื่น ๆ ระบุ.....		
2) วัตถุประสงค์ของ ศพก.			
	เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร	✓	
	เพื่อเพิ่มทักษะการผลิตสินค้าเกษตร	✓	
	เพื่อส่งเสริมการพัฒนากการเกษตรที่ยั่งยืน	✓	
	เพื่อให้บริการข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร	✓	
	อื่น ๆ ระบุ		
1.2 สถานที่และจัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน			
1) สถานที่ตั้ง			
	สะดวกเข้าถึงง่าย	✓	
	การคมนาคมสะดวก	✓	
	ใกล้ชุมชน	✓	
	อื่น ๆ ระบุ		
2) โครงสร้างพื้นฐานมีความพร้อมในการรองรับผู้เข้าไปเรียนรู้			
	ศาลาเรียนรู้	✓	
	สื่อที่ใช้ในการเรียนรู้	✓	
	ห้องน้ำ	✓	
	โต๊ะ – เก้าอี้	✓	
	อื่น ๆ ระบุ..ลำโพง เครื่องเสียง	✓	
1.3 พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ประกอบด้วย			

ประเด็น		มี	ไม่มี
	ออกแบบหลักสูตรที่ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	✓	
	พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่สอดคล้องกับความต้องการของเกษตรกร โดยเน้นที่เทคนิคการผลิตที่ทันสมัยและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	✓	
	จัดทำเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่เข้าใจง่ายและครอบคลุม	✓	
	จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการศึกษาดูงานเพื่อให้เกษตรกรได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ	✓	
1.4 สร้างเครือข่ายผู้เชี่ยวชาญและวิทยากรร่วมในการถ่ายทอดความรู้			
	เชิญผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันการศึกษา ภาครัฐ และภาคเอกชน มาเป็นวิทยากรร่วม	✓	
	สร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากร	✓	
	ร่วมมือกับเกษตรกรผู้ประสบความสำเร็จเพื่อเป็นแบบอย่าง และให้คำปรึกษาแก่เกษตรกรรายอื่น	✓	
1.5 จัดกิจกรรมการเรียนรู้			
	จัดการฝึกอบรม หลักสูตรระยะสั้น และกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม	✓	
	จัดการศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ	✓	
1.6 การให้คำปรึกษาและการสนับสนุน			
	ให้คำปรึกษาและการสนับสนุนด้านเทคนิคแก่เกษตรกรผ่านทางสื่อออนไลน์ หรือการเยี่ยมชมในพื้นที่	✓	
	จัดตั้งกลุ่มเกษตรกรเพื่ออำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนความรู้และการแก้ไขปัญหา	✓	
1.7 การวิจัยและพัฒนา			
	ดำเนินการวิจัยและพัฒนาเทคนิคการผลิตใหม่ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและผลผลิต	✓	
	ทดลองและประเมินเทคโนโลยีการเกษตรใหม่ๆ เพื่อแนะนำให้เกษตรกร	✓	
1.8 ประเมินผลและปรับปรุง			

ประเด็น		มี	ไม่มี
	ประเมินผลการดำเนินงานของ ศพก. เป็นประจำ เพื่อระบุจุดแข็งและจุดอ่อนของศูนย์	✓	
	ประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เข้าร่วมเป็นประจำ เพื่อปรับปรุงหลักสูตรและกิจกรรม	✓	
	รวบรวมข้อเสนอแนะและความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมเพื่อพัฒนาศูนย์เรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	✓	
	ปรับปรุงหลักสูตรการฝึกอบรมและบริการให้สอดคล้องกับความต้องการที่เปลี่ยนแปลงไปของเกษตรกร	✓	
1.9 การตลาดและการประชาสัมพันธ์			
	ประชาสัมพันธ์ศูนย์เรียนรู้และหลักสูตรการฝึกอบรมผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ และการประชาสัมพันธ์ในชุมชน	✓	
	สร้างความร่วมมือกับสถาบันเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายเครือข่ายและเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย	✓	
	จัดกิจกรรมส่งเสริมการตลาด เช่น งานแสดงสินค้าและการแข่งขัน เพื่อดึงดูดเกษตรกรและส่งเสริมการใช้บริการของศูนย์เรียนรู้	✓	

ผลและแผนการดำเนินงานโครงการ แปลงใหญ่ จังหวัดนครศรีธรรมราช ปี ๒๕๖๘ และแผนการพัฒนาศ.ปี

๒๕๖๙

อำเภอ....ฉวาง.....จังหวัดนครศรีธรรมราช

ชื่อแปลงใหญ่/ศพก./ที่ตั้ง	วัตถุประสงค์หลัก	ผลการดำเนินการ ปี ๒๕๖๘	ปัญหา/ข้อเสนอแนะ	แผนการดำเนินการ ปี ๒๕๖๙	ช่วงเวลาดำเนินการ	หมายเหตุ
๑.แปลงใหญ่ทุเรียนตำบลกะเปียด	๑.การลดต้นทุนการผลิต ๒.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ๓.การพัฒนาคุณภาพสินค้า ๔.การบริหารจัดการกลุ่ม ๕.การตลาด	๑.จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพ ๕ ด้าน ๒.ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ๓.สนับสนุนปัจจัยการผลิต ๔.ตรวจวิเคราะห์ดิน	ปัญหา ๑.ราคาทุเรียนตกต่ำ ๒.โรคและแมลงเข้าทำลายทุเรียน ข้อเสนอแนะ ๑.พัฒนาคุณภาพของผลผลิต ๒.การใช้ยาหรือสารเคมีอย่างถูกต้อง	๑.การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร ๒.สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ม.ค.-ก.พ.๖๙ มี.ย.-ก.ค.๖๙	
๒.แปลงใหญ่ทุเรียนตำบลห้วยปรือ	๑.การลดต้นทุนการผลิต ๒.การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ๓.การพัฒนาคุณภาพสินค้า ๔.การบริหารจัดการกลุ่ม ๕.การตลาด	๑.จัดเวทีวิเคราะห์ศักยภาพ ๕ ด้าน ๒.ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ๓.สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ปัญหา ๑.ราคาทุเรียนตกต่ำ ๒.โรคและแมลงเข้าทำลายทุเรียน ข้อเสนอแนะ ๑.พัฒนาคุณภาพของผลผลิต ๒.การใช้ยาหรือสารเคมีอย่างถูกต้อง	๑.การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร ๒.สนับสนุนปัจจัยการผลิต	ม.ค.-ก.พ.๖๙ มี.ย.-ก.ค.๖๙	

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ เกษตรกรต้นแบบ ศพก.อำเภอฉวาง ได้เริ่มต้นทำการเกษตรตั้งแต่อายุยังน้อย เพราะช่วยเหลือบิดามารดามาโดยตลอด ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ ภูมิปัญญา และความรู้ด้านการเกษตร มาประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตจนได้แต่งงานมีครอบครัว นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ ได้ย้ายมาอาศัยอยู่ในตำบลละอาย อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช และได้ประกอบอาชีพเกษตรกรกรรมตลอดมา ได้แก่ ทำนา ทำสวนยางพารา และสวนผลไม้ ระยะหลังราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น จึงมีนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการทำการเกษตร และได้มีโอกาสทำกิจกรรมกับหน่วยงานภาครัฐเรื่อยมา ในปี ๒๕๖๐ แปลงเรียนรู้ของเกษตรกรต้นแบบได้จัดตั้งให้เป็น ศพก.เครือข่ายตำบลละอาย ที่ตั้งหมู่ที่ ๘ ตำบลละอาย อำเภอฉวาง และได้ดำเนินการเรื่อยมา จนปี ๒๕๖๓ นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ ได้ตัดสินใจจะโค่นยางพาราเนื่องจากราคาคงต่ำมาก ในปี ๒๕๖๔ ทางกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีโครงการ ๑ ตำบล ๑ กลุ่มทฤษฎีใหม่ นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ ได้สมัครเข้าร่วมโครงการดังกล่าวและปรับเปลี่ยนที่ตั้งแปลงดังกล่าวเป็นแปลงต้นแบบ ในปีเดียวกันทางสำนักงานเกษตรอำเภอฉวาง ได้ปรับเปลี่ยน ศพก.เครือข่าย เกษตรกรต้นแบบนายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ เป็น ศพก.หลัก จากประสบการณ์ที่ผ่านมามานายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ เป็นเกษตรกรที่มีความสามารถในการด้านการเกษตร อาทิ การลด

ต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต การพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตร ทั้งทักษะในการถ่ายทอดความรู้ การบริหารจัดการ แปลงตามระบบ GAP การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ในภาคการเกษตร

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาเรื่องต้นทุนการผลิตสูง ปริมาณผลผลิตต่ำ ผลผลิตด้อยคุณภาพ ราคาตกต่ำ ขาดองค์ความรู้ และด้านการตลาด

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ เกษตรกรต้นแบบ ศพก.อำเภอฉวาง ได้นำหลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้รับการพัฒนามาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร ดังนี้

- การลดต้นทุนการผลิต : ผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพใช้เองจากวัสดุเหลือใช้ ปุ๋ยพืชสด ร่วมกับการใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ร่วมกับใช้ปุ๋ยเคมีตามค่าวิเคราะห์ดิน แทนการใช้ปุ๋ยสูตรสำเร็จ คลุมโคนด้วยเศษวัสดุ เพื่อลดการสูญเสียความชื้นและรักษาโครงสร้างดิน

- การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร : การใช้เทคโนโลยี การจัดการทรัพยากร และการปรับปรุงกระบวนการผลิตพืช

- การลดการระบาดของศัตรูพืช : สำรวจสวนเป็นประจำ ใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราบีวเวอเรีย, ไตรโคเดอร์มา ลดการใช้สารเคมี ตัดแต่งกิ่งจัดการทรงพุ่มโปร่ง ลดความชื้นสะสม ลดการสะสมของศัตรูพืช

- การเพิ่มคุณภาพ : การผลิตพืชตามมาตรฐาน GAP

- การเพิ่มมูลค่าผลผลิต : แปรรูปผลิตทางการเกษตร เช่น ข้าวเกรียบกล้วย ข้าวเกรียบมังคุด ข้าวเกรียบปลา ทุเรียนกวน มังคุดกวน น้ำยาล้างจาน เริ่มจำหน่ายในตลาดชุมชนเป็นหลัก และตลาดออนไลน์

๓) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน ขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในสวนมังคุด

ศึกษาและวางแผน : ร่วมอบรม/เรียนรู้จากหน่วยงานวิชาการ ศึกษาเทคโนโลยีที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น สารชีวภัณฑ์ เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ผลผลิตมีคุณภาพ เพิ่มมูลค่าผลผลิต

สำรวจและเก็บข้อมูลในแปลง : ตรวจวิเคราะห์ดิน บันทึกประวัติการใส่ปุ๋ย/ให้น้ำ/โรคแมลงในแต่ละปี การผลิต

เลือกและติดตั้งเทคโนโลยี/นวัตกรรม : วางกับดักแมลงฟิโรโมน/กับดักแสง ในจุดเสี่ยง เพื่อเฝ้าระวังศัตรูพืช

ดำเนินการจัดการสวนด้วยข้อมูล : ใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน ใช้สารชีวภัณฑ์ (ไตรโคเดอร์มา, บีวเวอเรีย) ในช่วงที่ตรวจพบความเสี่ยงศัตรูพืช

ติดตามผลและปรับปรุง : บันทึกข้อมูลผลผลิต การระบาดของศัตรูพืช ข้อมูลบัญชีครัวเรือนและบัญชีต้นทุน

การเพิ่มมูลค่าผลผลิต : การแปรรูป ทำการตลาดผ่านโซเชียลมีเดีย และจำหน่ายทั้งผลสดและผลิตภัณฑ์

การถ่ายทอดความรู้ : แบ่งปันประสบการณ์ให้เกษตรกรในชุมชน ร่วมโครงการวิจัยหรือพัฒนาเทคโนโลยีใหม่กับหน่วยงานรัฐภาคีเครือข่าย

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด) ขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ ดังนี้

๑. การเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ปัญหา : สำรวจพื้นที่และสภาพดิน น้ำ อากาศ เก็บตัวอย่างดินจากหลายจุดของแปลง สังเกตวิเคราะห์ดินที่สำนักงานเกษตรอำเภอ/กรมพัฒนาที่ดิน บันทึกข้อมูลสภาพแวดล้อม เช่น ปริมาณน้ำฝน, อุณหภูมิ, ความชื้น บันทึกปัญหาที่พบ

๒. การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน : อ่านผลวิเคราะห์ดิน ค่าความเป็นกรด-ด่าง (pH) ปริมาณธาตุอาหารหลัก (N, P, K) และธาตุอาหารรอง กำหนดสูตรและอัตราปุ๋ยที่เหมาะสม หาก pH ต่ำเกินไป (<๕.๕) ให้ใส่ปูนปรับสภาพดินตามคำแนะนำ ใส่ปุ๋ยตามระยะการเจริญเติบโตของพืช โดยใช้วิธีโรยรอบทรงพุ่มและกลบ หลีกเลี่ยงการใส่ปุ๋ยในช่วงฤดูฝนที่มีความเสี่ยงต่อภาวะน้ำท่วม

๓. การจัดการน้ำอย่างมีหลักวิชาการ : ให้น้ำตามระยะการเจริญเติบโตของพืช ไม่มากหรือน้อยเกินไป

๔. การจัดการโรคและแมลงแบบผสมผสาน (IPM) : สำรวจ เฝ้าระวังโรคแมลงอย่างสม่ำเสมอและบันทึกข้อมูล ใช้สารชีวภัณฑ์ เช่น ไตรโคเดอร์มา, บิวเวอเรีย, เมธาโรเซียม, เหนือแสงสังเคราะห์ มีแท่นสารเคมี ตัดแต่งกิ่งและเก็บเศษซากพืชที่เป็นโรคออกจากแปลง ใช้สารเคมีเมื่อจำเป็นและตามคำแนะนำอย่างเคร่งครัด

๕. การติดตามและประเมินผล : เปรียบเทียบผลผลิตและคุณภาพกับปีก่อน ปรับเปลี่ยน ประเมินต้นทุน-กำไร และปรับปรุงแผนการผลิตในรอบถัดไป เก็บบันทึกข้อมูลเป็นระบบเพื่อใช้ประกอบการวางแผนการผลิตในปีต่อไป

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๘.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ...ทุเรียน.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๒-๐.....(ไร่-งาน-วา)
๑.๒) ...มังคุด.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....๓-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)
๑.๓) ...เงาะ.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑-๒-๐.....(ไร่-งาน-วา)
๑.๔) ...ลองกอง.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๒-๐.....(ไร่-งาน-วา)
๑.๕) ...กล้วยน้ำว้า.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๒-๐.....(ไร่-งาน-วา)
๑.๖) ...มะพร้าว.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๒-๐.....(ไร่-งาน-วา)
๑.๗) ...พืชผัก.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....๐-๒-๐.....(ไร่-งาน-วา)
๑.๘) ...นาข้าว.....	พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ...ปลานิล..... จำนวน.....๑๕๐๐.....(หน่วย...ตัว.....)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๒.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)เปิด..... จำนวน.....๔๐.....(ตัว)

๓.๒)ไก่พื้นเมือง..... จำนวน.....๓๐..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....กล้วยน้ำว้า.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ปุ๋ยเคมี.....เป็นเงิน.....๖๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)สารชีวภัณฑ์.....เป็นเงิน.....๑๐๐.....บาท/ไร่

๑.๓)น้ำมันเชื้อเพลิง.....เป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต๙๐๐.....บาท/ไร่

รายได้๒๔,๐๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรายแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....พืชผักตามแต่ละรอบ.....

เฉลี่ยรายได้วันละ.....๓๐๐.....บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....กล้วยน้ำว้า.....

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....๕๐๐.....บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ปาล์มน้ำมัน.....

เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....๑๕,๐๐๐.....บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....มังคุด.....

เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๖๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

จากประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มาในอาชีพการเกษตร นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ จะแสวงหาความรู้อยู่เสมอ และด้วยบุคลิกส่วนตัวที่ชอบจดบันทึกกิจกรรมทางการเกษตรของตนเอง เพื่อใช้เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตแต่ละรอบการผลิต ประกอบกับมีความขยัน มุ่งมานะ ประหยัด อดออม และต้องการให้ครอบครัวอยู่ดีกินดี มีความสุข นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ และครอบครัวใช้แนวคิดการพัฒนาเพื่อพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช (รัชกาลที่ ๙) คือ ใช้จ่าย ๓ ส่วน และเก็บออม ๑ ส่วน โดยมีแนวคิดที่ว่าต้องซื้อที่ดินเพื่อทำการเกษตรเพิ่มเติมอยู่เสมอ จากเดิมเริ่มจากเป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน จนพัฒนาเป็น Smart Farmer ปัจจุบันดำรงตำแหน่งประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่ม

ประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอดวาง ประธานแปลงใหญ่ทุเรียนตำบลละอาย และอีกหลายตำแหน่งในชุมชน นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์ จึงได้รับการยกย่องเป็นเกษตรกรต้นแบบ โดยมีแปลงต้นแบบ คือ การผลิตทุเรียนนอกฤดู ตามการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีและเหมาะสม (GAP) อันเป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ และศึกษาดูงานให้กับบุคคลที่สนใจทั้งในพื้นที่อำเภอดวางและพื้นที่ใกล้เคียงชุมชนได้ ทั้งในจังหวัดนครศรีธรรมราช ต่างจังหวัด ต่างภาค ทั้งหน่วยงานของราชการ และเอกชน

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ ได้แก่

๑. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์และปุ๋ยหมักชีวภาพ
๒. การใช้สารชีวภัณฑ์
๓. การคลุมดินด้วยเศษพืช
๔. การนำเครื่องจักรทางการเกษตรมาใช้ลดแรงงาน

ผลต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ : ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร จึงลดการปนเปื้อนสารพิษในดิน น้ำ และอากาศ รักษาหน้าดินและเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน ส่งเสริมระบบนิเวศในสวนและพื้นที่โดยรอบ ให้มีความหลากหลายของพืชและสัตว์ เป็นต้นแบบให้เกษตรกรในชุมชนหันมาทำการเกษตรปลอดภัยและยั่งยืน

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

จากการใช้ปุ๋ยหมักชีวภาพ และวัสดุคลุมดิน ส่งผลให้โครงสร้างดินมีความอุดมสมบูรณ์ พืชที่ปลูกเจริญเติบโตดี ต้านทานต่อโรคและแมลงได้ดี

๑. อนุรักษ์ดิน : ใช้วิธีคลุมดินด้วยเศษพืชและปลูกพืชบำรุงดิน ลดการชะล้างหน้าดินในฤดูฝน เพิ่มอินทรีย์วัตถุและความร่วนซุยของดิน ทำให้ดินมีชีวิตและมีความอุดมสมบูรณ์

๒. อนุรักษ์น้ำ : ป้องกันการสูญเสียจากการระเหย

๓. อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ : การกำจัดวัชพืช การกำจัดและควบคุมศัตรูพืช ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร ทำให้แมลงและเชื้อจุลินทรีย์ที่มีประโยชน์ยังคงอยู่ในระบบนิเวศน์ ปลูกพืชร่วมและพืชคลุมดิน เพิ่มความหลากหลายของชนิดพืชในแปลง

๔. ลดมลพิษและรักษาสภาพแวดล้อม : ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ใช้เอง ลดการพึ่งพาปุ๋ยเคมี ลดการปนเปื้อนของสารเคมีในดิน แหล่งน้ำ และอากาศ

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

เกษตรกรต้นแบบ เป็นผู้ศึกษาความรู้และนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษา ไปทดลองปฏิบัติปรับเปลี่ยนวิธีการให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสวนของตนเอง ลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ใช้ในกรณีมีความจำเป็นเท่านั้น เก็บเกี่ยวผลผลิตตามมาตรฐานสินค้า เก็บเกี่ยวอย่างถูกวิธี ในระยะที่เก็บเกี่ยวได้ การ

ดำเนินงานในสวนทุกขั้นตอน มีการจดบันทึกโดยละเอียดเพื่อตรวจสอบย้อนกลับได้ และสามารถรู้ต้นทุนการผลิตของตนเองในแต่ละรอบการผลิต

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

เกษตรกรต้นแบบ เป็นวิทยากรประจำศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร อำเภอลานสกา ซึ่งเป็นแหล่งศึกษาดูงานด้านการเกษตรที่สำคัญของอำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยในปี ๒๕๖๘ มีคณะศึกษาดูงานจากต่างจังหวัด ให้ความสนใจมาศึกษาดูงานเรื่องความสำเร็จของ ศพก. การจัดทำเกษตรผสมผสาน ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

- เกษตรกรจากอำเภอ จังหวัดพัทลุง จำนวน ๑๒ คน นำโดย สปก.จังหวัดพัทลุง
- ถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรผู้นำ จำนวน ๑๒๐ คน ตั้งแต่ ปี ๒๕๖๖-๒๕๖๘

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก. ได้เข้ามามีบทบาทอย่างแข็งขันในการเป็นที่ปรึกษาและแก้ไขปัญหาให้แก่เกษตรกรในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ซึ่งเป็นปัญหาหลักของเกษตรกร การที่ ศพก. ให้บริการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ด้านการเกษตรเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้น บ่งชี้ว่ามีช่องทางในการรับฟังและตอบสนองต่อข้อกังวลของเกษตรกรอย่างสม่ำเสมอ และมีการให้คำแนะนำที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ศพก. เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรที่สำคัญและครบวงจร โดยรวบรวมงานวิจัย เทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่นไว้ด้วยกัน เพื่อให้เกษตรกรและผู้สนใจสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของตนเองได้อย่างง่ายดาย การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารครอบคลุมตั้งแต่เทคนิค การเพาะปลูก การจัดการศัตรูพืช การดูแลดินและน้ำ ไปจนถึงข้อมูลตลาดและโอกาสทางการค้า ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการช่วยให้เกษตรกรตัดสินใจและวางแผนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

ช่องทางในการขยายผล : ศพก. มีกลไกการขยายผลองค์ความรู้ที่ชัดเจนและเป็นระบบ โดยไม่จำกัดเพียงการอบรมในศูนย์ฯ เท่านั้น แต่ยังส่งเสริมให้เกิดการสร้าง "ศูนย์เครือข่าย ศพก." ซึ่งเป็นผลจากการที่เกษตรกรและคนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยน ทดลองทำและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน

นอกจากนี้ยังมีการบูรณาการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถานศึกษา เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา ทำให้องค์ความรู้ถูกนำไปใช้และเผยแพร่ในวงกว้างอย่างมีประสิทธิภาพ

- เกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ : เกษตรกรในชุมชนและเครือข่ายที่เข้ามาเรียนรู้ และรับการถ่ายทอดองค์ความรู้จาก ศพก. ได้นำหลักการและเทคนิคที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพของตนเองอย่างจริงจัง มีการปรับเปลี่ยนวิธีการทำเกษตรตามแนวทางเกษตรผสมผสาน การลดการใช้สารเคมี และการแปรรูปผลผลิตเพื่อเพิ่มมูลค่า

- ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น : ผลลัพธ์จากการนำองค์ความรู้ไปปฏิบัติของเกษตรกรเป็นเชิงประจักษ์อย่างยิ่ง โดยสามารถลดการพึ่งพาปัจจัยการผลิตจากภายนอกได้มากที่สุด ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตลดลง และเกษตรกรมีผลตอบแทนที่เพียงพอต่อการดำรงชีวิต ทำให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น มีความมั่นคงในอาชีพ และสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจฐานรากให้กับครัวเรือนและชุมชนได้อย่างยั่งยืน

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ศพก. ฯ ได้แสดงบทบาทการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ อย่างมีส่วนร่วม โดยเป็นตัวอย่างของการบูรณาการการทำงานร่วมกับหลากหลายภาคส่วน ทั้งหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ หน่วยงานภาครัฐอื่นๆ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา การร่วมมือเหล่านี้ ไม่เพียงแต่ช่วยสนับสนุนการค้นคว้าวิจัยและพัฒนากระบวนการผลิตให้ได้มาตรฐานรับรอง แต่ยังสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่แข็งแกร่ง ทำให้งานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้ อย่างรอบด้านและมีประสิทธิภาพ

๔.๑.๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

ประธาน และคณะกรรมการ ศพก. เป็นวิทยากรมีอาชีพ ทำให้ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรทุเรียนนอกฤดูหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขับเคลื่อนภาคการเกษตรโดยใช้ ศพก. เป็นกลไกในการบูรณาการการทำงานในการแก้ไขปัญหาด้านการเกษตร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานของ ศพก. แห่งนี้เกิดจากผลสำเร็จที่สามารถเป็นต้นแบบ ในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร ซึ่งก่อให้เกิดการลดต้นทุน การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลผลิต และการยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของเกษตรกร การที่ ศพก. ได้รับการยอมรับว่าเป็นแหล่งรวบรวมงานวิจัย เทคโนโลยีนวัตกรรม และภูมิปัญญา ที่ผู้สนใจสามารถนำไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม ยิ่งตอกย้ำถึงความสำคัญและบทบาทอันทรงคุณค่าในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรให้แก่ชุมชนและประเทศชาติโดยรวม

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอฉวาง

๒) ประธานแปลงใหญ่ทุเรียนตำบลละอาย

๓) อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)

๔) ครูบุญชีอาสา

๕) คณะกรรมการอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ตำบลละอาย

๖) อสม.นักวิทย

๗) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม เช่น การอุทิศที่ดินจัดตั้ง ศพก. การร่วมสมทบทุน ทั้งร่างกาย แรงใจ ร่วมงานชุมชน อำเภอ และหน่วยงานทุกหน่วย

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ทำด้วยมือ ยึดถือศีลธรรม นำความรู้และนวัตกรรม เชิดชูคุณธรรม พัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรไทย

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑) นายสิทธิชัย สิทธิฤทธิ์	เกษตรกรต้นแบบ
๒) นายสุชาติ ศิริ	กรรมการ ศพก.
๓) นายยงยุทธ เลิศการณ	ศพก.เครือข่าย
๔) นายอุดมชัย แดงเอียด	ผู้ทรงคุณวุฒิ/กรรมการ ศพก.
๕) นางสาวนิศานาถ บัวทอง	เกษตรอำเภอ
๖) นางสาวศิริวรรณ ลิ้มพันธ์	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

- ๒.๑ รวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ จากเกษตรกรต้นแบบ ผ่านการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์
- ๒.๒ วิเคราะห์บริบทพื้นที่และการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ (ศพก.) จากเอกสารและรายงานผลการดำเนินงาน

๒.๓ ระดมความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้อง เช่น คณะกรรมการ ศพก., เครือข่ายเกษตรกรต้นแบบ และเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

๒.๔ สรุปองค์ความรู้ / บทเรียนที่ได้ เครื่องมือที่ใช้ในการถอดบทเรียน คือ การสัมภาษณ์ (ถาม-ตอบแบบเปิด) ด้วยแบบฟอร์มบันทึกข้อมูลเกษตรกร ภาพถ่ายกิจกรรม ด้วยกล้องถ่ายภาพและเครื่องบันทึกเสียงใช้กระตุ้นความทรงจำ และสื่อสารผลการทำงาน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

๑. งบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด จึงไม่สามารถปรับปรุงและพัฒนาตามความต้องการของ ศพก.ได้
๒. ประธาน ศพก. และ ศพก.เครือข่ายดำรงตำแหน่งหลายตำแหน่ง มีทั้งธุรกิจและการกิจส่วนตัว
๓. การถ่ายทอดข้อมูลและเนื้อหาหลากหลายและลึกซึ้ง ทำให้ต้องใช้เวลาในการสังเคราะห์มาก
๔. แบบฟอร์มการเก็บข้อมูลควนเข้าใจง่ายและครอบคลุมทุกประเด็น

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

1. แผนที่ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒. แปลงเรียนรู้ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

3. ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เครือข่าย อำเภอฉวาง

จังหวัดนครราชสีมา ประกอบด้วยจำนวน 15 ศูนย์ ดังนี้

1. กลุ่มปุยอินทรีย์ชีวภาพคุณภาพสูงบ้านนาสัญญา เกษตรกรต้นแบบ นายชาญณรงค์ ศรีสว่าง ที่ตั้งหมู่ที่ 5 ตำบลห้วยปรือ
2. ศูนย์ดินปุ๋ยชุมชนบ้านคลองร่อ เกษตรกรต้นแบบนายสันติ สีขีวัฒน์ ที่ตั้งหมู่ที่ 2 ตำบลนาเกาะ
3. วิสาหกิจชุมชนเพาะเห็ดบ้านทานพอ เกษตรกรต้นแบบนางซัชฎาภรณ์ ชูลี ที่ตั้งหมู่ที่ 2 ตำบลไม้เรียง
4. ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม เกษตรกรต้นแบบนายโกเมศ ละออสวรรณ ที่ตั้งหมู่ที่ 1 ตำบลนาเกาะ
5. ศูนย์เรียนรู้การผลิตมังคุดคุณภาพ เกษตรกรต้นแบบนายสุชาติ ศิริ ที่ตั้งหมู่ที่ 15 ตำบลละอาย
6. ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสาน เกษตรกรต้นแบบนายพนนทเนตร ศรีอ่อน ที่ตั้งหมู่ที่ 11 ตำบลละอาย
7. ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน เกษตรกรต้นแบบนายเจริญ รักษาวงศ์ ที่ตั้งหมู่ที่ 10 ตำบลนาแว
8. สหกรณ์กองทุนสวนยางจันดี จำกัด เกษตรกรต้นแบบนายสัการะ เทียงพึงธรรม ที่ตั้งหมู่ที่ 3 ตำบลจันดี
9. ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม เกษตรกรต้นแบบนางอารีย์ รักษาวงศ์ ที่ตั้งหมู่ที่ 3 ตำบลละอาย
10. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เกษตรกรต้นแบบนางกฤษณา รักษายศ ที่ตั้งหมู่ที่ 10 ตำบลนาแว
11. ศูนย์ผลิตมังคุดคุณภาพ เกษตรกรต้นแบบนายสุชาติ ธรฤทธิ์ ที่ตั้งหมู่ที่ 8 ตำบลไม้เรียง
12. ศูนย์ผลิตมังคุดคุณภาพ เกษตรกรต้นแบบนางกรรณิการ์ บุญทอง ที่ตั้งหมู่ที่ 8 ตำบลละอาย
13. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงตำบลฉวาง เกษตรกรต้นแบบนายประสิทธิ์ ชิตร ที่ตั้งหมู่ที่ 8 ตำบลฉวาง
14. ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/ผสมผสาน บ้านไสโคกเกาะ เกษตรกรต้นแบบนายอนันต์พันธ์์ สุนน ที่ตั้งหมู่ที่ 2 ตำบลนาแว
15. ศูนย์เรียนรู้การผลิตไม้ผลคุณภาพบ้านปลายระแนะ เกษตรกรต้นแบบนายยงยุทธ เลิศการณ ที่ตั้งหมู่ที่ 12 ตำบลละอาย

4. ทำเนียบศูนย์เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ที่ได้รับการสนับสนุน
พัฒนาศักยภาพ ศพก.เครือข่าย ปี พ.ศ. 2567-2568 จำนวน 3 ศูนย์ ดังนี้

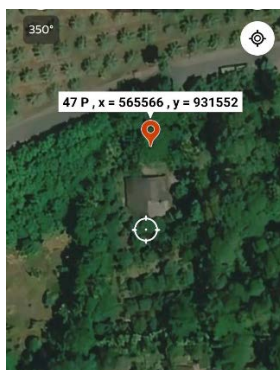
๔.๑ ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การผลิตมังคุดคุณภาพ

ประเภทศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล

สถานที่ตั้ง : บ้านกลางพัฒนา เลขที่ ๑๔๙ หมู่ที่ ๑๕ ตำบลละอาย อำเภอนาวัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พิกัด : X ๕๖๕๕๖๖ Y ๙๓๑๕๕๒

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสุชาติ ศิริ อายุ ๗๔ ปี

เบอร์โทรศัพท์ ๐๖๕ ๒๗๙ ๖๗๐๕

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การผลิตมังคุดคุณภาพ

การนำไปใช้ประโยชน์ : เทคโนโลยีการผลิตมังคุด การตัดแต่งกิ่ง การจัดการสวน และการควบคุมคุณภาพผลผลิต
เช่น การจัดการน้ำ การจัดให้ตรงกับความต้องการของมังคุด

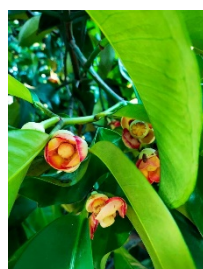
หลักสูตรการเรียนรู้: ๑. เทคโนโลยีการผลิตมังคุด

๒. การผลิตมังคุดคุณภาพ

๓. การลดต้นทุนการผลิตมังคุด การผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพและสารชีวภัณฑ์เพื่อลดต้นทุนการผลิต

๔. การใช้น้ำเพื่อการเกษตรอย่างรู้คุณค่า

ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตมังคุดคุณภาพตามมาตรฐาน GAP

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การใช้น้ำเพื่อการเกษตรอย่างรู้คุณค่า

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

แปลงเรียนรู้ :

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร : นางสาวศิริวรรณ ลิ้มพันธ์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
เบอร์โทรศัพท์ : ๐๙๙ ๓๐๑๐๐๓๐

๔.๒ ชื่อ : ศูนย์ผลิตมังคุดคุณภาพ

ประเภทศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล

สถานที่ตั้ง : เลขที่ ๑๕๙ หมู่ที่ ๘ ตำบลไม้เรียง อำเภอฉวาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

พิกัด : X ๕๕๔๗๕๐ Y ๙๓๓๘๔๒

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสุชาติ ธรรมฤทธิ์ อายุ ๖๓ ปี

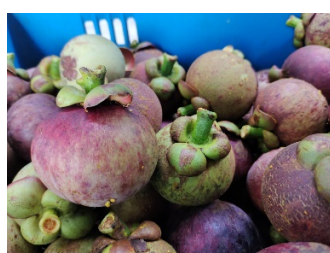
เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐ ๘๘๑๔๕๒๗

เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การผลิตมังคุดคุณภาพ

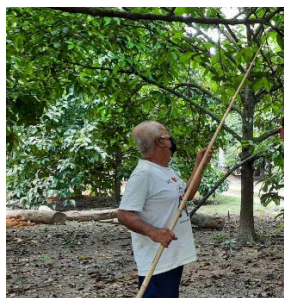
การนำไปใช้ประโยชน์ : เทคโนโลยีการผลิตมังคุด การตัดแต่งกิ่ง การจัดการสวน และการควบคุมคุณภาพผลผลิต เช่น การจัดการน้ำ การจัดให้ตรงกับความต้องการของมังคุด

- หลักสูตรการเรียนรู้:
๑. การผลิตมังคุดคุณภาพ
 ๒. การบริหารจัดการน้ำในสวนมังคุด
 ๓. อาชีพเสริมเพิ่มรายได้
 ๔. การจัดการโรคและแมลงศัตรูพืช
 ๕. การจัดการดินและปุ๋ยในสวนมังคุด

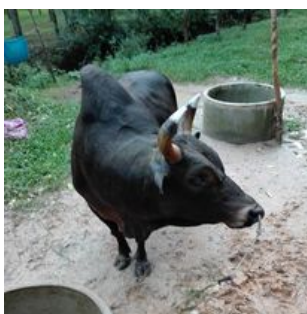
ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตมังคุดคุณภาพ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การดูแลรักษาสวนมังคุด

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การเลี้ยงวัวชนเพิ่มรายได้

แปลงเรียนรู้ :

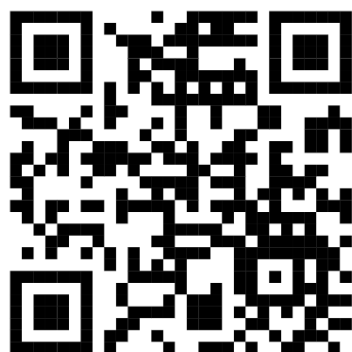
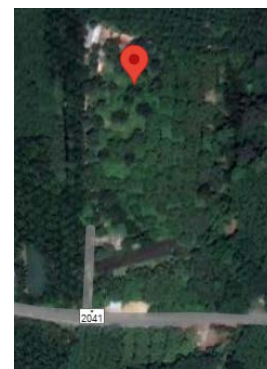
๔.๓ ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้ไร่นาสวนผสม

ประเภทศูนย์ : ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน

สถานที่ตั้ง : เลขที่ ๘๔ หมู่ที่ ๑ ตำบลนากะชะ อำเภอนางรอง จังหวัดนครราชสีมา

พิกัด : X ๕๕๓๑๐๑ Y ๙๓๐๗๒๒

แผนที่ตั้งศูนย์เรียนรู้ :

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายโกเมธ ละออสวรรณ อายุ ๖๒ ปี

เบอร์โทรศัพท์ ๐๘๐ ๘๘๕ ๑๘๗๔

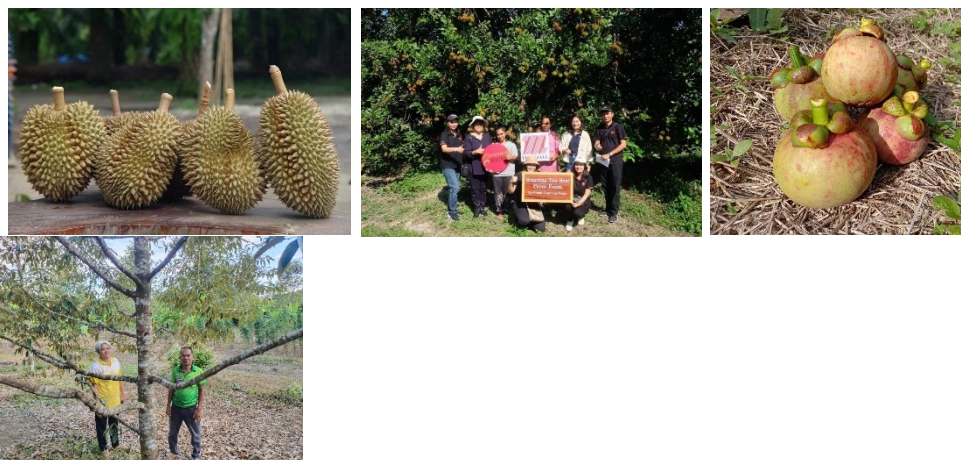
เทคโนโลยีเด่นของศูนย์เครือข่าย : การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ/การผลิตไม้ผลคุณภาพ

การนำไปใช้ประโยชน์ : เทคโนโลยีการผลิตมังคุดและเงาะ การตัดแต่งกิ่ง การจัดการสวน และการควบคุมคุณภาพผลผลิต การจัดการน้ำ การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ

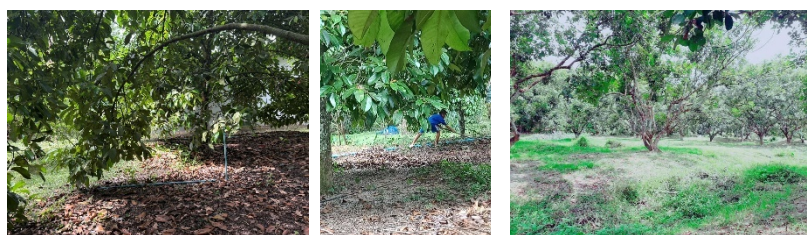
หลักสูตรการเรียนรู้:

๑. การทำการเกษตรผสมผสาน
๒. กระบวนการผลิตมังคุดและเงาะคุณภาพภายใต้มาตรฐาน GAP
๓. การผลิตปุ๋ยหมักน้ำหมักชีวภาพ การใช้สารชีวภัณฑ์
๔. การลดต้นทุนการผลิตพืช
๕. การใช้น้ำเพื่อการเกษตรอย่างรู้คุณค่า

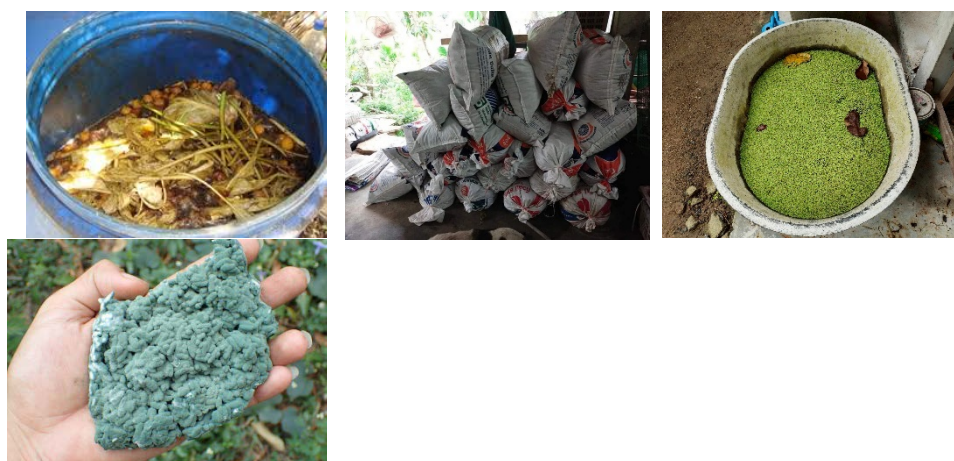
ฐานการเรียนรู้ที่ ๑ การจัดการผลิตไม้ผลคุณภาพ

ฐานการเรียนรู้ที่ ๒ การจัดการระบบน้ำในสวนไม้ผล

ฐานการเรียนรู้ที่ ๓ การลดต้นทุนการผลิตพืช

ฐานการเรียนรู้ที่ ๔ เกษตรผสมผสาน

แปลงเรียนรู้ :

